

Яровий Євген Миколайович
магістрант будівельного факультету,
Київський національний університет будівництва і архітектури

БУДІВЕЛЬНЕ ПРАВО ЯК ПЕРСПЕКТИВНА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Спеціалісти у сфері правознавства завжди мають попит у суспільстві. Й це зрозуміло – суспільство та держава прагнуть налагоджувати свої правовідносини, керуючись нормами, закріпленими у державних нормативно-правових актах. Через це має бути посилена орієнтація вищої юридичної освіти з тим, щоб задовольнити потреби суспільства. Будь-яка сфера потребує кваліфікованих фахівців у сфері юриспруденції та правознавства для правової регламентації.

Вищу юридичну освіту в Україні слід розглядати як певний рівень фахової освіти, а також як безперервний процес спеціалізованого теоретичного та практичного навчання, що здійснюється у вищих навчальних закладах, у яких зосереджений висококваліфікований науковий і науково-педагогічний персонал, забезпечується поєднання навчального процесу з науково-практичною діяльністю, та готуються компетентні кадри у галузі права відповідно до стандартів вищої освіти. Основним завданням вищої юридичної освіти є підготовка кваліфікованих фахівців у галузі права, які працюють на утвердження в суспільстві верховенства права та правової свідомості й правової культури громадян[1].

Реформування вищої юридичної освіти в Україні ускладнюється надмірним стихійним розвитком юридичних навчальних закладів, їх кількість збільшується, проте це зовсім не означає, що всі вони здатні готувати юристів високого рівня, а також через розпорошеність вищих навчальних закладів за підпорядкованістю. Останніми роками розвиток процесу підготовки юристів у непрофільних (технічних, технологічних, економічних, педагогічних) університетах і необґрунтоване збільшення їх кількості, а отже і ліцензованого обсягу, призвело до перенасичення такими фахівцями ринку праці[2, с. 446]. У ряді наукових праць можна

побачити пропозицію щодо рішучого скорочення кількості або закриття непрофільних державних вузів, які здійснюють підготовку юристів [1, с. 3-5; 6, с. 104].

Інша річ, коли мова йде про швидко створені вузи, які не дивлячись на відсутність належної матеріально-технічної бази, відповідного кадрового потенціалу тощо, намагаються заробити кошти на підготовці фахівців з «ходових» спеціальностей, зокрема, і «Правознавства». Але, як свідчить практика, такі вузи, як і їх факультети, є недовговічними. Вони не витримують відповідної конкуренції у сфері підготовки юридичних кадрів і самоликвідуються, або їм допомагає це зробити Міністерство освіти і науки України[7, с. 6].

Непрофільні вищі навчальні заклади, зокрема, такі провідні освітні установи, як Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Національний університет біоресурсів і природокористування України, Національний авіаційний університет, Національний транспортний університет, Київський національний торговельно-економічний університет, Київський національний університет культури і мистецтв та ін. запровадили підготовку юристів, які могли б працювати у різних сферах діяльності, але насамперед у тій, на підготовці фахівців для якої вони спеціалізуються. І тому зазначені та інші вузи, крім юридичних знань, забезпечують своїх фахівцям через відповідні навчальні дисципліни наявність знань, які віддзеркалюють специфічні особливості тієї чи іншої сфери, в якій буде працювати майбутній юрист. Слід відмітити, що в Європі подібної практики не існує. Там надання послуг у сфері юридичної освіти здійснює незначна кількість університетів загального профілю. Спеціалізовані ж навчальні заклади, як, наприклад, технічний, педагогічний, будівельний не готують юристів. Проте це не означає, що в Україні подібного роду започаткуванням є хибним, оскільки на сьогодні ми маємо безліч підтверджень на користь непрофільних вузів, які здійснюють підготовку юристів, але обов'язково за умови надання майбутнім фахівцям належних і інших професійних знань відповідно до сфери майбутньої діяльності[7, с. 16].

Таким чином стає актуальним питання щодо подолання дефіциту кваліфікованих спеціалістів у сфері юридичної регламентації капітального будівництва, підвищення їх рівня професійної підготовки, а також активізації наукових досліджень проблем розвитку правового регулювання будівництва у контексті оцінки його поточного стану та формування шляхів подальшого удосконалення[8, с. 285].

На даний момент в Україні існують негативні чинники, котрі стримують динаміку розвитку будівельного комплексу. Зокрема, найсуттєвішими серед них доцільно виділити диспропорції у розвитку регіонів і нерівномірність системи розселення населення, а також ситуацію на сході України; відсутність уніфікованого законодавства у сфері здійснення капітального будівництва; недосконалість механізмів протидії неякісному виконанню будівельних робіт, використанню неякісних будівельних матеріалів і зростанню явища недобудов; брак висококваліфікованих спеціалістів у сфері правового регулювання капітального будівництва[8, с. 285].

Дія окреслених негативних чинників проявляється у зниженні обсягів зданого в експлуатацію житла. Так, згідно офіційної статистики, станом на 2016 р. в Україні здано в експлуатацію 11 044 000 кв. м. загальної площі житла (для порівняння – у 1990 р. було здано 17 447 000 кв. м.) [9].

Це обумовлює необхідність запровадження у вищих навчальних закладах України дисципліни «Будівельне право». Крім того, в Україні не видано жодного підручника, присвяченого правовому регулюванню капітального будівництва, тому викладання цієї дисципліни може вестись переважно на основі конкретної юридичної практики, законодавства, а також наукових праць, наприклад, Г.М. Гриценка і Н.В. Трофуненко[10, 11].

Також є необхідність у запровадженні чіткої системи викладання наукової дисципліни «Будівельне право». При цьому потрібно у процесі створення програми викладання дисципліни «Будівельне право» враховувати такі моменти:

- вивчення дисципліни обумовлюється, передусім, практичним інтересом. У його основі мають перебувати знання, котрі можуть бути

всебічно використані у ході майбутньої професійної діяльності випускників вищих навчальних закладів;

- метою викладання курсу має бути навчання студентів розумінню будівельного законодавства, особливостей публічно-правового регулювання будівельної діяльності, правової регламентації відносин, котрі виникають у сфері проектування, будівництва, реконструкції, капітального ремонту об'єктів нерухомості; формування у студентів навичок тлумачення і застосування будівельного законодавства у конкретних практичних умовах;

- завданням курсу є вивчення будівельного законодавства, його стану і тенденцій розвитку, аналіз ключових теоретичних поглядів і проблем будівельного права, судової практики застосування норм будівельного законодавства;

- у результаті викладання курсу «Будівельне право» студенти мають вивчити акти будівельного законодавства, судову практику їх застосування, основні теоретичні підходи; навчитися тлумачити і застосовувати акти будівельного законодавства; правильно кваліфікувати юридичні факти, що мають місце у процесі здійснення будівельної діяльності; складати документи правового характеру з відповідної тематики; орієнтуватися у будівельному законодавстві, судовій практиці та спеціальній літературі[8, с. 286-287].

Отже, створення та подальший розвиток навчальної наукової дисципліни «Будівельне право» для студентів, які навчаються у непрофільних навчальних закладах, зокрема будівельних, збільшить їх конкурентоздатність, створить нові місця на ринку праці в майбутньому. Це сприятиме швидкому та вдалому працевлаштуванню випускників-магістрів, оскільки це питання на сьогодні залишається одним із першочергових для молоді.

Література

1. Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univer.km.ua/doc/koncept.htm> .